

Ministerie van Defensie

GrIT

Grensverleggende IT
Voortgangsrapportage
oktober 2022

Inhoud

	Managementsamenvatting	2
1	Inleiding	3
2	Voortgang	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Status Blokken	4
2.3	Capaciteit	7
2.4	Kosten	8
2.4.1	Realisatie	8
2.4.2	Exploitatiekosten	9
2.4.3	Budget	10
2.4.4	Gerealiseerde kosten in het eerste halfjaar 2022	11
2.4.5	Verplichtingen binnen Investerings	11
2.5	Governance	11
2.6	Kwaliteitsmanagement	12
2.7	Risicomanagement en beheersing	12
2.8	Regie en invulling samenwerking	14
2.9	Ontwikkelingen DMO/JIVC	14
2.10	Ontwikkelingen consortium	14
2.11	Wet en regelgeving	15
2.12	Communicatiemomenten eerste helft van 2022	15

Managementsamenvatting

Het programma Grensverleggende IT (GrIT) heeft het afgelopen half jaar voortgang geboekt met de uitvoering. Het eerste blok is in beheer genomen en wordt verder uitgerold. Naar verwachting worden in de tweede helft van dit jaar de eerste migraties van de oude naar de nieuwe IT-infrastructuur op dit blok gerealiseerd en daarmee voor dit blok de toegevoegde waarde gerealiseerd. Verder zijn achttien blokken en één project in voorbereiding, initiatie of uitvoering. Het beschikbaar krijgen van de benodigde capaciteit en de doorlooptijd van het proces van initiatie tot en met uitrol zijn hierbij een continue uitdaging gebleken. Dit heeft geleid tot aanpassingen van de planning. Er zijn in deze periode echter geen wijzigingen voorzien van het beoogde programmaresultaat en de einddatum ten opzichte van hetgeen dat is beschreven in de basisrapportage. Voor de periode na het tweede kwartaal 2022 wordt nog onderzocht op welke wijze tijdig voldoende capaciteit beschikbaar is. Een mogelijkheid is de inzet van extra capaciteit vanuit het consortium, zowel direct voor het programma als inzet elders bij Defensie, waardoor Defensiepersoneel beschikbaar komt voor het programma. Mocht Defensie niet de benodigde capaciteit kunnen leveren wordt het effect onderzocht van het temporiseren van andere IT-projecten om daarmee capaciteit beschikbaar te maken.

De ontwikkeling van de kosten voor realisatie en exploitatie laten een stijging op beide vlakken zien. Deze zijn met name het gevolg van de contractueel afgesproken prijsindexatie naar prijspeil 2022. De stijging van het aan het programma toegewezen budget in het Defensie Lifecycle Plan (DLP) is ruim voldoende om de hogere kosten van het programma te bekostigen.

Andere ontwikkelingen zijn de verbetering van de kwaliteitsbewaking door aanpassing van de governance en de uitbreiding van de programmaorganisatie. Binnen Defensie leidt de reorganisatie van DMO/JIVC tot een nieuwe organisatie-inrichting waarmee het beheer van de nieuwe IT-infrastructuur kan worden uitgevoerd. Ten slotte wordt Defensie door het consortium blijvend geïnformeerd over de ontwikkelingen bij Atos, dat mogelijk in twee partijen wordt opgesplitst, te weten Atos en Evidian.

1 Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage van het programma Grensverleggende IT (GrIT) over de periode 1-1-2022 tot en met 30-6-2022. Het programma GrIT is door de Tweede Kamer aangewezen als groot project. Dat betekent dat er conform de Regeling Grote Projecten wordt gerapporteerd. De uitgangspuntennotitie¹ vormt, met de Regeling Grote Projecten, de leidraad voor deze voortgangsrapportage. In de basisrapportage zijn de uitgangspunten en de afspraken bij de start van het programma toegelicht, is er een overzicht gegeven van de inhoud van het programma en is de voortgang in 2021 beschreven. In iedere voortgangsrapportage worden de mutaties en de actuele stand van zaken ten opzichte van de voorgaande rapportage gedeeld.

¹ De uitgangspuntennotitie groot project Grensverleggende IT is vastgesteld op de procedurevergadering van de vaste commissie voor Defensie van 9 december 2021.

2 Voortgang

2.1 Algemeen

De eerste voortgangsrapportage van het programma GrIT beslaat de periode van 1-1-2022 tot en met 30-6-2022. Zoals beschreven in de basisrapportage volgt de voortgangsrapportage dezelfde opzet als hoofdstuk 5 Voortgang uit de basisrapportage.

Het programma heeft het afgelopen half jaar voortgang geboekt met de uitvoering van de blokken, zoals beschreven in paragraaf 2.2. Het beschikbaar krijgen van de benodigde capaciteit, zie paragraaf 2.3, en de doorlooptijd van het opstellen van en de besluitvorming over documentatie zijn hierbij een continue uitdaging. Dit heeft tot aanpassingen van de planning geleid. Er zijn in deze periode echter geen wijzigingen voorzien van het beoogde programmaresultaat en de einddatum ten opzichte van hetgeen dat is beschreven in de basisrapportage. Dit is mede het gevolg van genomen maatregelen om het programmamtempo te behouden. Deze maatregelen passen binnen de randvoorwaarden van het programma. De kosten van zowel investering als exploitatie zijn uitgewerkt in paragraaf 2.4. De hierin opgenomen wijzigingen in kosten zijn met name het gevolg van de contractueel vastgelegde prijsindexatie.

2.2 Status Blokken

Het eerste operationele compartiment (onderdeel van BR-028, Operationele Compartimenten) is eind 2021 ter beschikking gesteld aan Defensie en in beheer genomen door een samengesteld team van Defensie en het consortium. Tevens zijn de voorbereidingen getroffen om de migratie van de huidige operationele componenten naar de nieuwe operationele compartimenten uit te voeren. Tot slot vindt er een verdere uitbreiding van het aantal operationele compartimenten plaats. De geplande toegevoegde waarde voor Defensie wordt vanaf de tweede helft 2022, na de migratie, gerealiseerd.

Verder zijn achttien blokken en één project in voorbereiding, initiatie of uitvoering. Hieronder is per blok aangegeven in welke fase deze zich bevindt. Figuur 2 geeft een actueel beeld van de status van de blokken binnen de totale planning van het programma.

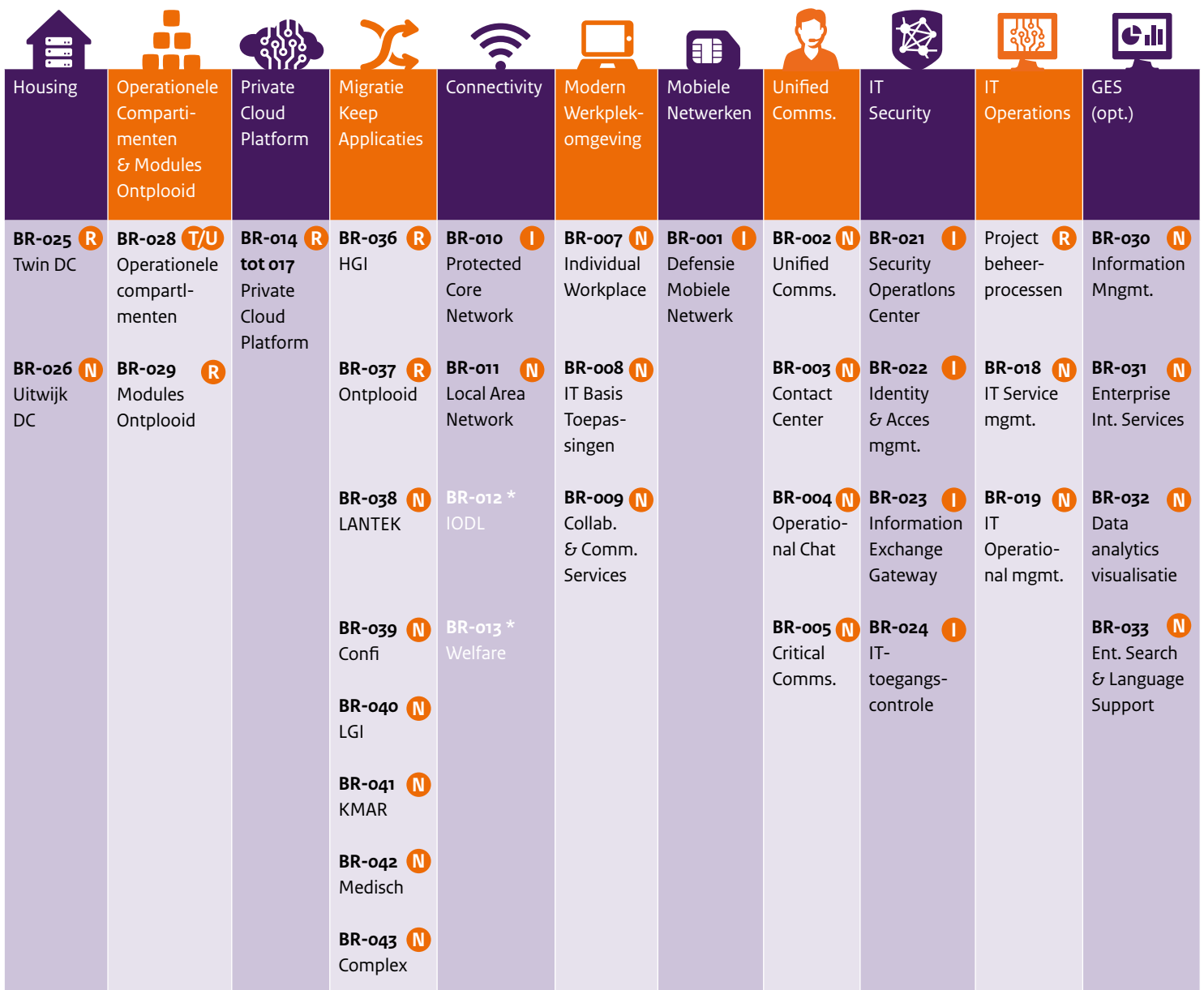
De blokken Modules Ontplooid (BR-029), Migratie Keep Applicaties Hooggerubriceerde Informatievoorziening (MKA HGI)(BR-036), MKA Ontplooid (BR-037) en de vier Private Cloud blokken (BR-014, BR-015, BR-016 en BR-017 (als één blok weergegeven in figuur 1) bevinden zich in de realisatiefase. Begin 2022 heeft Defensie de onherroepelijke vergunning gekregen voor de bouw van het twin datacenter (BR-025). In april 2022 is met de bouw gestart en daarmee bevindt dit blok zich ook in de realisatiefase. Het Project Beheer Processen (PBP) zit in de uitvoeringsfase en heeft het eerste, van vier, deelproduct opgeleverd. Het project is de samenvoeging van het blok IT-Servicemanagement (BR-018), het proces integratie bestaande IT, het proces integratie nieuwe IT en het project Governance, Risk & Compliance (GRC).

De blokken Defensie Mobiele Netwerk (BR-001) en Unified Communications (BR-002), Protected Core Network (BR-010), Security Operations Center (BR-021), Identity & Access Management (BR-022), Information Exchange Gateway (BR-023) en IT-Toegangscontrole (BR-024) zitten in de initiatiefase. Voor de blokken BR-001 en BR-002 geldt dat er, als gevolg

van hardware keuzes en nieuwe onderaannemers, op dit moment gesprekken met het consortium worden gevoerd welke mogelijk tot vertraging en/of hoger kosten kunnen leiden. De uitkomst van deze gesprekken wordt in de volgende voortgangsrapportage opgenomen.

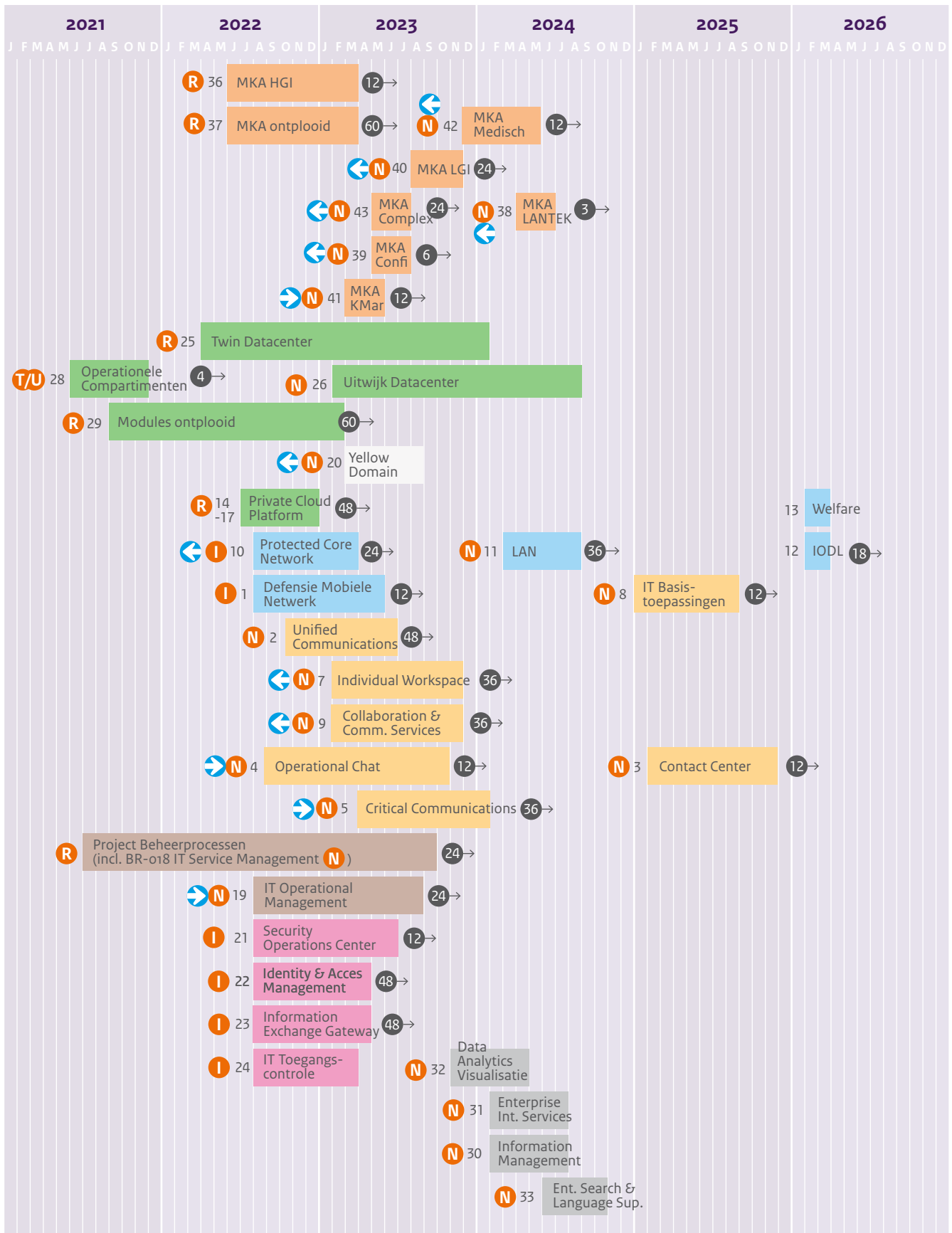
Voor de blokken Operational Chat (BR-004), Critical Communications (BR-005) en IT-Operational Management (BR-019) is Defensie begonnen met het opstellen van het Initiatie Document (ID).

De optionele generieke services (GES) blokken BR-031, BR-032 en BR-033 worden vanuit de maatregelennota gefinancierd. Hiermee zijn deze blokken niet langer optioneel. In Q2 2022 is gestart met de inventarisatie wanneer deze blokken in uitvoering genomen kunnen worden.

N Nog te starten **I** Initiatie **R** Realisatie **U** Uitrol
T Terbeschikkingstelling/Exploitatie * Optionele blokken

Figuur 1 Status blokken 30-06-2022

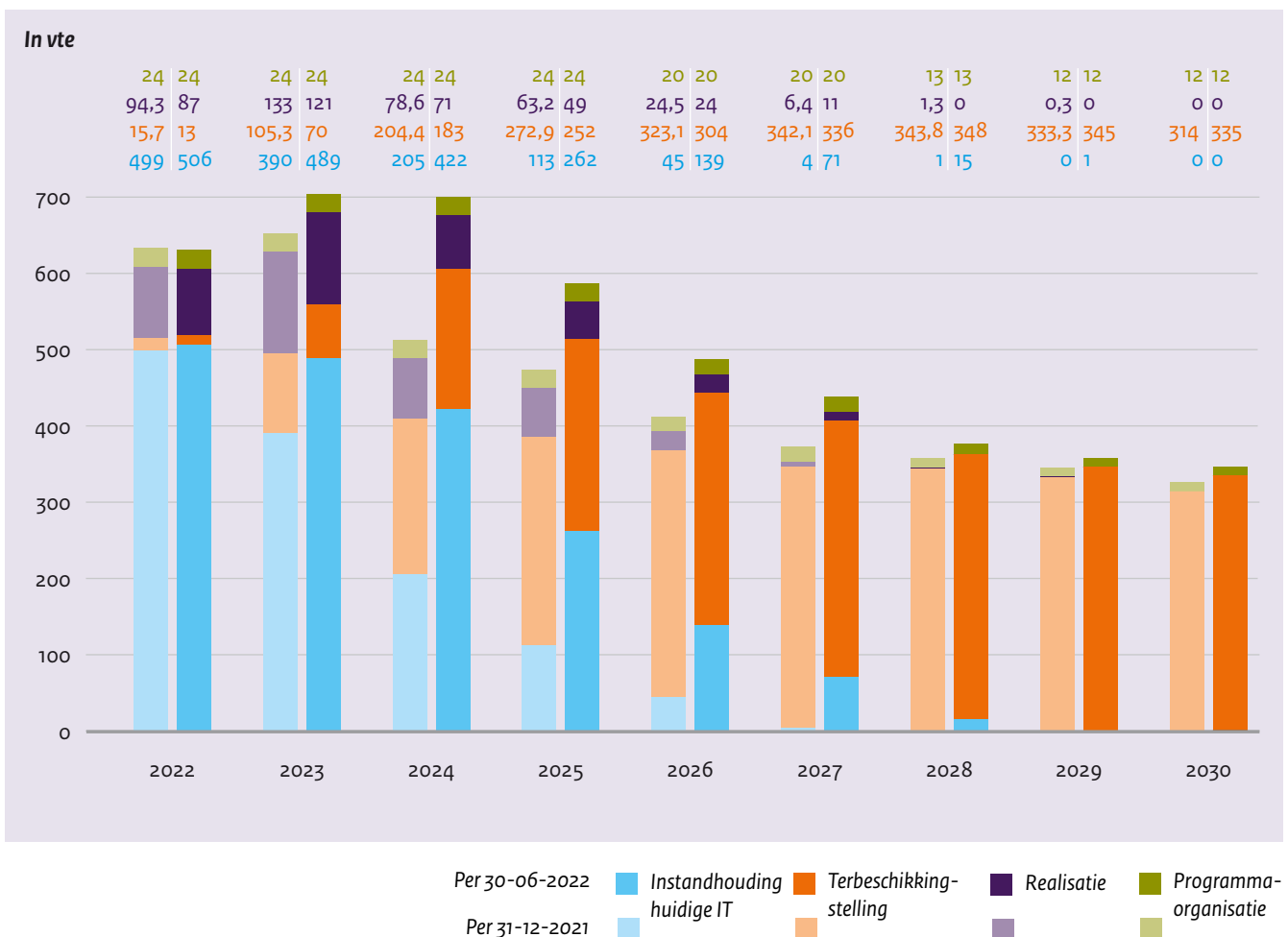
↺ Versneld t.o.v. referentieplanning 37 Bloknummer **N** Nog te starten **I** Initiatie **R** Realisatie **U** Uitrol
↻ Vertraagd t.o.v. referentieplanning 14 → Maanden uitrol **T** Terbeschikkingstelling/Exploitatie

Figuur 2 Planning 30-06-2022 (vastgesteld 14-04-2022)

2.3 Capaciteit

Het tegelijk uitvoeren van verschillende defensiebrede grote IT-projecten en -programma's, naast de instandhouding van de huidige IT, leidt tot een groeiende behoefte aan (IT) personeel. Defensie concurreert op de krappe arbeidsmarkt met andere organisaties om IT-personeel. De bouw van blokken is arbeidsintensief en voldoende capaciteit is essentieel om het programma succesvol te realiseren.

In de eerste helft van 2022 was voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitvoering. In enkele gevallen is de capaciteit vanuit het consortium verhoogd om tempobehoud te waarborgen. De kosten hiervan zijn afgedekt vanuit de vrije ruimte in het budget. Figuur 3 geeft de huidige capaciteitsplanning weer, inclusief de verschillen ten opzichte van de basisrapportage. Vooruitlopend op toekomstige capaciteitsuitdagingen worden door het programma en het consortium voorbereidingen getroffen om alternatieve mogelijkheden voor capaciteitsvergroting te verkennen. Mogelijkheden zijn de inzet van extra capaciteit vanuit het consortium, zowel direct voor het programma als inzet elders bij Defensie, waardoor Defensiepersoneel beschikbaar komt voor het programma. Dit verandert de in de business case vastgestelde verhouding tussen inbreng van Defensie en vanuit het consortium. Ondanks de verschuiving van de inbreng blijft Defensie in staat om de programmasturing uit te voeren. Daarnaast wordt het effect onderzocht van het temporiseren van andere IT-projecten om daarmee Defensie capaciteit beschikbaar te maken.

Figuur 3 Benodigde capaciteit per 30-06-2022

2.4 Kosten

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de kosten voor de realisatie en de exploitatie van het programma tot en met 2030. De totale kosten zijn gestegen met € 20 miljoen ². De stijging van het aan het programma toegewezen budget in het Defensie Lifecycle Plan (DLP) is gestegen met € 73 miljoen. Deze stijging is ruim voldoende om de hogere kosten van het programma af te dekken. De vrije ruimte, het verschil tussen de verwachte kosten en het voor het programma in het DLP beschikbare budget (voor zover positief), stijgt met € 53 miljoen.

2.4.1 Realisatie

Realisatie consortium: dit zijn kosten voor de bouw van blokken door het consortium. Onderstaande wijzigingen worden per blok verder toegelicht in de commercieel vertrouwelijke bijlage.

De geplande kosten voor realisatie zijn met € 18 miljoen toegenomen. Deze stijging is het gevolg van een verschuiving van exploitatie naar realisatie, de indexatie naar prijspeil 2022 en een daling van de kosten door een verschuiving in de blokkenplanning. De effecten hiervan zijn in figuur 4 weergegeven en worden hieronder in detail toegelicht.

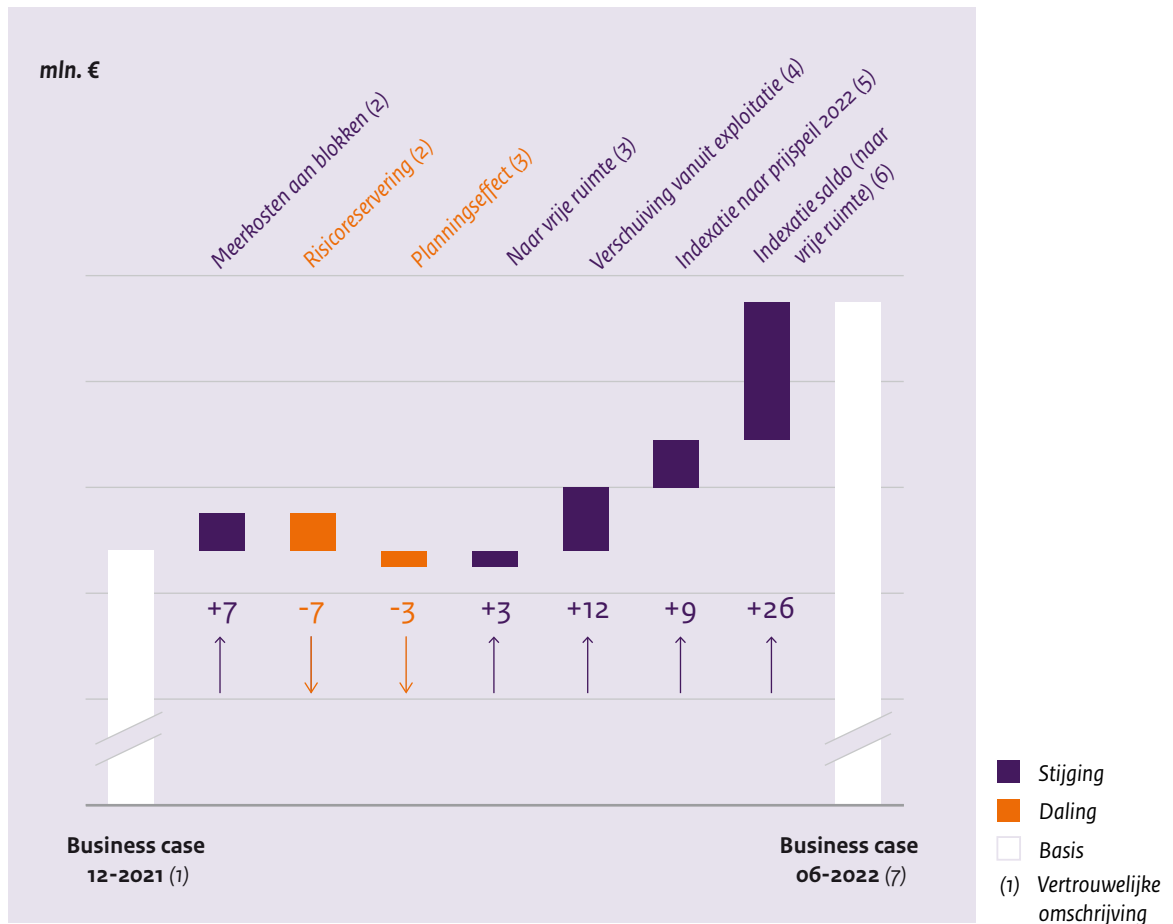
Bij de realisatie van de blokken is in de eerste helft van 2022 voor € 7 miljoen aan extra kosten ontstaan. Deze extra kosten worden gefinancierd uit de risicoreservering en leiden niet tot een stijging van de realisatiekosten (zie figuur 4 {2}).

Als gevolg van verschuivingen in de planning dalen de kosten met € 3 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten voor herhalingsinvesteringen. Ook de totaalprijs van de hardware valt lager uit vanwege het effect dat de prijzen voor enkele soorten hardware dalen over de tijd. De kostendaling wordt opgenomen in de vrije ruimte (zie figuur 4 {3}).

Door nieuwe afspraken met het consortium zijn de kosten voor licenties met € 3 miljoen gedaald. Door de licenties vanuit de realisatie te bekostigen stijgt de initiële investering met € 12 miljoen (zie figuur 4 {4}). Hiertegenover staat een daling van € 15 miljoen in de exploitatiekosten, die in paragraaf 2.4.2 nader wordt toegelicht.

De contractueel afgesproken indexatie van de samenwerkingsovereenkomst naar prijspeil 2022 is doorgevoerd. Hierdoor stijgt de waarde van de samenwerkingsovereenkomst in de realisatiefase met € 8 miljoen. De indexatie van de overige posten in de realisatiefase naar prijspeil 2022 komt uit op € 1 miljoen. Totale kostenindexatie is daarmee € 9 miljoen (zie figuur 4 {5}). Het aan het programma toegewezen budget in het DLP is verhoogd met de indexatie van het DLP. Deze verhoging betreft € 35 miljoen. Het saldo van € 26 miljoen is toegevoegd aan de vrije ruimte.

² Voor de leesbaarheid zijn de bedragen afgerond op hele miljoenen. Op enkele punten ontstaan hierdoor afrondingsverschillen.

Figuur 4 Financiële ontwikkeling programmakosten.

Overige programmakosten: de gemaakte kosten voor het transitie management vallen binnen het budget. De verandering van de kosten voor de dubbele beheerlasten en de inzet van Defensie in de gemengde teams (v.w.b. het investeringsdeel) zijn op basis van de huidige inzichten nihil. Als gevolg van verschuivingen in de planning schuiven de uitgaven mee in de tijd.

Risicoreservering: na bovenstaande uitputting van de risicoreservering en actualisatie van de risico-inschatting van het programma blijft de resterende risicoreservering per 30-06-2022 groter dan de totale verwachtingswaarde van de geïdentificeerde risico's. In de commercieel vertrouwelijke bijlage wordt dit in detail toegelicht.

2.4.2 Exploitatiekosten

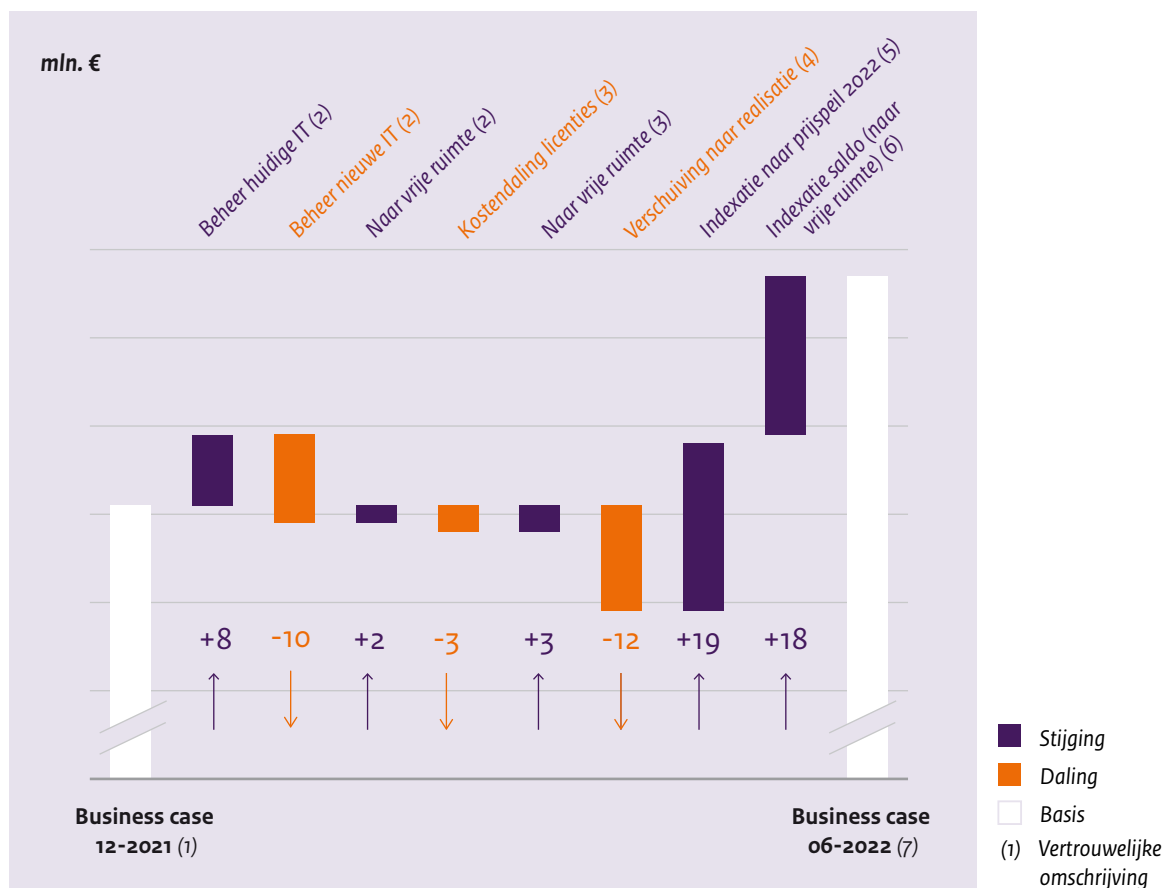
De geplande kosten voor exploitatie zijn in de eerste helft van 2022 per saldo toegenomen met € 2 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op een viertal wijzigingen: een daling als gevolg van een andere planning, een kostendaling door een verschuiving van licentiekosten naar realisatiekosten, een netto kostendaling door lagere kosten licenties en de contractueel afgesproken indexatie.

Als gevolg van verschuivingen in de planning (zie paragraaf 2.2), worden enkele blokken op een ander moment gestart dan in de basisrapportage was vermeld. Hierdoor zullen delen van de nieuwe IT-infrastructuur later live gaan en zal Defensie langer gebruik maken van de huidige IT. De verwachte uitgaven voor het beheer van de huidige IT-infrastructuur stijgen door deze verschuiving met circa € 8 miljoen. De kosten voor het beheer van de nieuwe

IT-infrastructuur dalen naar verwachting met circa € 10 miljoen. Per saldo dalen de kosten ten opzichte van de basisrapportage met € 2 miljoen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije ruimte (zie figuur 5 {2}).

Met betrekking tot licenties zijn nieuwe afspraken gemaakt met het consortium. Dit heeft tot gevolg dat de exploitatiekosten dalen met € 15 miljoen. Een deel van de licenties is als initiële investering verplaatst naar de Programmakosten (€ 12 miljoen). Het gevolg van de nieuwe afspraak met het consortium is dat de verwachte kosten dalen met € 3 miljoen. Ook dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije ruimte (zie figuur 5 {3}).

De contractueel afgesproken indexatie van de samenwerkingsovereenkomst naar prijspeil 2022 is doorgevoerd. De waarde van de samenwerkingsovereenkomst in de exploitatiefase stijgt met € 10 miljoen. De indexatie naar prijspeil 2022 van de overige posten in de exploitatiefase komt uit op € 9 miljoen. Totale kostenindexatie is daarmee € 19 miljoen (zie figuur 5 {5}). Ook het in het DLP aan het programma toegewezen budget is verhoogd met de indexatie van het DLP. Deze verhoging betreft € 37 miljoen. Het saldo van € 18 miljoen is toegevoegd aan de vrije ruimte.

Figuur 5 Financiële ontwikkeling exploitatiekosten

2.4.3 Budget

Zoals hierboven aangegeven stijgen de totale verwachte kosten tot en met 2030. Het totale effect van de prijsindexatie op de verwachte kosten bedraagt circa € 28 miljoen. Daartegenover staat dat ook het voor het programma beschikbare budget is gestegen als gevolg van de indexatie van het DLP. Het budget voor het programma GrIT in het DLP is hierdoor met € 73 miljoen toegenomen. Hiermee is de verwachte kostenstijging vanwege de prijsindexatie ruimschoots afgedekt.

Totaalbudget GrIT in Basisrapportage (31-12-2021)	€ 3.079 mln.
indexatie DLP	€ 73 mln.
Totaalbudget GrIT per 30-6-2022	€ 3.152 mln.

In het DLP is ook het budget voor de Generieke Servies (GES)-blokken opgenomen, die tot nu toe een optie waren. Voor de GES-blokken is naast dit extra investeringsbudget ook een reservering opgenomen voor de exploitatie van de generieke services. Dit is nog niet in bovenstaande cijfers verwerkt.

2.4.4 Gerealiseerde kosten in het eerste halfjaar 2022

Gedurende de eerste helft van 2022 is € 35,3 miljoen aan investeringen uitgegeven. Hiervan is € 27,4 miljoen uitgegeven aan realisatie van activiteiten die zijn uitgevoerd door het consortium.

Voor heel 2022 is binnen de exploitatiekosten van DMO/JIVC een bedrag van € 230,8 miljoen toegewezen aan de GrIT-scope. Hiervan is € 26,2 miljoen gereserveerd voor het beheer van de nieuwe IT. Per 30-06-2022 is hiervan € 15,1 miljoen aan het consortium betaald.

2.4.5 Verplichtingen binnen Investerings

Verplichtingenstand Saldo per 31-12-2022	Aangegane verplichtingen gedurende 2022	Kasuitgaven 2022	Verplichtingenstand saldo per 30-06-2022
€ 98,0 mln.	€ 56,7 mln.	-/- € 34,0 mln.	€ 120,7 mln.

Tabel 1 Verplichtingenstand business case GrIT (x mln. EUR. prijspeil 2022).

De kasuitgaven in 2022 (€ 34,0 miljoen) zijn lager dan de onder paragraaf 2.4.4 genoemde € 35,3 miljoen aan kosten in de investeringen van de business case. In de business case worden namelijk ook kosten toegekend die zijn gemaakt door de inzet van Defensie personeel in gemengde teams en transitie management terwijl deze kosten niet als kasuitgaven zichtbaar zijn.

2.5 Governance

In het eerste jaar van de realisatie van het programma is de governance mede op basis van de eerdere AcICT-adviezen aangescherpt. De Programma Board en de programmadirecteur hebben meer mandaat gekregen over besluiten die zich beperken tot het programma GrIT en andere IT-programma's niet raken.

Dit voorjaar is bekend geworden dat het AcICT afziet van een advies bij het Initiatie Document voor ieder blok³. In plaats daarvan is de CIO-office met het programma en AcICT in gesprek over een jaarlijkse review op het programma GrIT. De eerste review staat gepland in 2023.

³ Brief regering "Reactie op aanvullende vragen uitgangspuntennotitie van het programma Grensverleggende IT (GrIT)", documentnummer 35728-5, d.d. 17 maart 2022.

2.6 Kwaliteitsmanagement

Er is sinds eind 2021 een onafhankelijke QA-rol. De eerste bevindingen van QA op hoofdzaken zijn opmerkingen en aanbevelingen over het mandaat van de Programma Board en de programmadirecteur (inmiddels definitief), zorgen over bemensing vanuit Defensie van de gemengde teams en bemensing van het programmateam, vaststellen test- en acceptatie procedure (inmiddels definitief), huisvesting gemengde teams en programmateam en meer focus op afbouw huidige IT-infrastructuur (inmiddels wordt hiervoor een projectleider geworven).

2.7 Risicomanagement en beheersing

Alle risico's, zowel van Defensie als van het consortium, worden geregistreerd in een gezamenlijke database. Het gezamenlijk risicomanagementproces wordt continu geoptimaliseerd. Zo nemen leden van het kernteam (KT) nu minimaal één keer per kwartaal deel aan het maandelijks uitgebreide risico-overleg en is afgelopen periode een dashboard ontwikkeld voor de behandeling van de issues en risico's in de verschillende overleggremia. Per kwartaal vindt binnen het programma een sessie plaats om te bezien hoe de risicoreservering zich ontwikkelt en of deze aangepast dient te worden naar de actuele stand van de betreffende risico's.

De ontwikkelingen op de risico's, zoals deze in het voortgangshoofdstuk van de basisrapportage zijn weergegeven, worden hieronder beschreven.

1. **Defensie is onvoldoende in staat regie te voeren.** Onvoldoende regie betekent dat Defensie haar verantwoordelijkheden vanuit de samenwerkingsovereenkomst met het consortium niet of niet voldoende kan vervullen. Dit leidt mogelijk tot wijzigingen met hogere vergoedingen en/of het opschuiven van mijlpalen. In deze rapportageperiode is het reviewproces voor producten uit de initiatiefase aangescherpt. Daarnaast wordt extra capaciteit beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de regierol. Vooralsnog zijn zowel de kans als de impact van het optreden van het risico ongewijzigd.
2. **Schaarste aan personele capaciteit.** De realisatie van het programma vindt plaats door de inzet van gemengde teams bestaande uit medewerkers van het consortium en Defensie. Als Defensie niet in staat is om de benodigde capaciteit voor een blok beschikbaar te stellen, kan het programma vertraging oplopen of extra inzet van capaciteit vanuit het consortium vergen. In de oorspronkelijke business case is geen extra inzet van het consortium voorzien. Binnen Defensie is een capaciteitsproces ingericht om vroegtijdig knelpunten te signaleren. De vraag naar specialisten kan een knelpunt worden voor de realisatie van toekomstige blokken. Waar Defensie benodigde expertise niet kan leveren vindt inhuur plaats. Vanaf Q3 2022 zal het consortium capaciteit aan Defensie gaan leveren voor de continuïteit van de huidige IT-infrastructuur zodat Defensie capaciteit kan vrij spelen voor inzet in de gemengde teams van het programma. De kans van optreden van dit risico is gelijk gebleven. De financiële impact is, als gevolg van mitigerende acties, verlaagd. De eventuele impact op tijdige realisatie van de programmabaten blijft significant.
3. **Chip schaarste en lange levertijden.** Voor het programma is besloten de benodigde hardware vroegtijdig (op basis van garantstelling) te bestellen waardoor vooralsnog geen knelpunten zijn ontstaan. De kans en impact voor het eerste halve jaar zijn ongewijzigd.
4. **Technologische ontwikkelingen en actuele behoeftes van Defensie leiden tot wijzigingen in onder andere het Technisch Ontwerp.** De IT blijft zich ontwikkelen in een hoog

tempo. Ook wijzigen de behoeftes van defensie zich in de loop der tijd. Voor opdrachtverstrekking wordt gecontroleerd welke producten gebruikt gaan worden en of deze nog steeds toekomstvast zijn. Om dit risico te mitigeren wordt het technisch ontwerp bloksgewijs geactualiseerd. De kans en impact zijn ongewijzigd gebleven.

5. **Contractuele geschillen.** Om de kans op conflicten te verminderen worden belangenconflicten vroegtijdig transparant besproken en waar nodig in de bestaande overlegstructuur geëscaleerd. Daarnaast zijn er mitigerende maatregelen als cultural fit programma's, *onboardings-* en specifiek heisessies. Over enkele blokken worden op dit moment gesprekken gevoerd over afwijkingen van de prijsspecificaties en hiermee mogelijk gepaard gaande hogere kosten. Samengevat is de kans en impact hierdoor verhoogd.
6. **Baten worden niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd.** Er bestaat de kans dat baten niet of slechts gedeeltelijk worden gerealiseerd doordat de afbouw van de huidige IT-infrastructuur meer tijd kost dan beoogd. Om tijdige afbouw te borgen is de afbouw van de huidige IT-infrastructuur benoemd als programmaverantwoordelijkheid. De kans en impact van dit risico blijven vooralsnog gelijk.
7. **Weerstand tegen veranderingen.** Om weerstand te voorkomen vindt veel communicatie plaats over de komst van GrIT. Informatiesessies zijn en worden georganiseerd voor verschillende doelgroepen, zoals medewerkers JIVC, de dienstonderdelen en de medezeggenschap. Voor nieuwe GrIT medewerkers vinden introductiesessies plaats zodat zij snel in de nieuwe IT-organisatie hun plaats vinden. Inmiddels verschijnt er om de twee maanden een GrIT nieuwsbrief voor alle geïnteresseerde defensiemedewerkers. De kans en impact van dit risico zijn hiermee gelijk gebleven.
8. **Externe factoren.**
 - Verkrijgen omgevingsvergunningen voor de bouw van de datacenters in het licht van de stikstofproblematiek.
Om te voorkomen dat de latere start van de bouw van de datacenters voor vertragingen zorgt in andere blokken is - zoals beschreven in de basisrapportage - een interim huisvestingsstrategie vastgesteld. Met de nodige aanpassingen is het met de huidige datacenters mogelijk deze tijdelijk te benutten voor het onderbrengen van de eerste GrIT services. Na het afgeven van de omgevingsvergunning heeft de aftrap voor de bouw van het twin datacenter (BR-025) op 23 april 2022 plaatsgevonden. De vergunningsproblematiek loopt nu alleen nog inzake de verbouwing van het uitwijkdatacenter (BR-026). Het risico van het verkrijgen omgevingsvergunningen is derhalve voor een groot deel verlaagd.
 - COVID-19.
Het effect van COVID op werken in de kantooromgeving is op dit moment genormaliseerd. Wel kan COVID invloed hebben op de beschikbare personele capaciteit voor de bouw en inrichting van het twin datacenter. Immers, bij fysieke arbeid is er voor het personeel geen mogelijkheid om de werkzaamheden alternatief in te vullen bij besmetting.
 - Gewijzigde wereldorde.
Dit voorjaar is dit risico toegevoegd aan de belangrijke risico's. Er zijn veel kanten aan dit risico omdat het impact kan hebben op beschikbaarheid van resources vanuit Defensie, kosten en beschikbaarheid van materiaal. Het nieuwe risico kan invloed hebben op de factor tijd - vertraging - en geld - meerkosten.

Samengevat is de kans op het risico externe factoren verhoogd, de impact is gelijk gebleven. Bovenstaande appreciatie van de risico's is omgezet naar de financiële waardering. Deze waardering vormt de basis voor de inpasbaarheid in de risicoreservering. Onderstaande tabel is de weergave van deze omzetting.

Risico	Kans	Financiële impact
1. Onvoldoende regie	Klein	Zeer groot
2. Tekort aan menskracht	Zeer groot	Klein
3. Levertijden hardware door chiptekorten	Klein	Klein
4. Wijzigingen in TO als gevolg van technologische ontwikkeling en actuele behoefte Defensie	Gemiddeld	Klein
5. Contractuele geschillen (intentie) en leverancierswissels	Klein	Zeer groot
6. Afbouw van de huidige IT vindt niet (snel genoeg) plaats	Klein	Groot
7. Weerstand tegen de verandering binnen GII (medezeggenschap, bonden, cultuurverschillen Consortium-Defensie)	Klein	Klein
8. Externe factoren: (COVID-19, vergunningstrajecten, wereldorde, huisvesting etc.)	Klein	Groot

Tabel 2 Waardering benoemde risico's

2.8 Regie en invulling samenwerking

De programmadirecteur heeft in 2022 budget toegewezen gekregen ten behoeve van tempobehoud. Onderdeel van dit budget is de mogelijkheid om de programmaorganisatie uit te breiden, waardoor Defensie in staat wordt gesteld sterkere regie te voeren. De vacatures voor de uitbreiding zijn inmiddels gepubliceerd.

2.9 Ontwikkelingen DMO/JIVC

De ontwikkeling en inrichting van de nieuwe afdeling Generieke Infrastructuur Services (GIS) is in de eerste helft van 2022 voortgezet. Door DMO/JIVC wordt gewerkt aan de bekendheid van de afdeling GIS bij medewerkers van DMO/JIVC, in het bijzonder van de afdeling Generieke IT & Infrastructuur (GII). Er is een programma opgezet om medewerkers voor te bereiden op een functie bij GIS, onder ander door opleidingen en introductie van de nieuwe IT-systemen.

2.10 Ontwikkelingen consortium

Het programma wordt door Defensie in samenwerking met een consortium van marktpartijen gerealiseerd. Het consortium is samengesteld uit diverse leveranciers en heet Athena. Atos is één van de drie kernorganisaties. Atos heeft medio juni, zoals ook te lezen was in diverse media, aangegeven de mogelijkheden te verkennen om het bedrijf op te splitsen in twee afzonderlijke entiteiten, Atos en Evidian. Defensie wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. In de volgende rapportageperiode zal een update gegeven worden over de voortgang hiervan en de eventuele impact voor Defensie.

2.11 Wet en regelgeving

Geen nieuwe ontwikkelingen.

2.12 Communicatiemomenten eerste helft van 2022

In de eerste helft van 2022 zijn de volgende stukken over het programma met de Kamer gedeeld:

Kamerstuk	Titel	Datum
35728-4	Reactie op uitgangspuntennotitie Grensverleggende IT	14-01-2022
35728-5	Reactie op aanvullende vragen uitgangspuntennotitie van het programma Grensverleggende IT (GrIT)	17-03-2022
27830-356	Defensie Projectenoverzicht afwijkingsrapportage	18-05-2022

Tabel 3 Overzicht van momenten van informeren Tweede Kamer in de eerste helft van 2022

